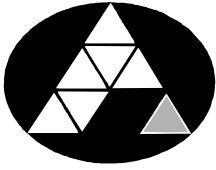

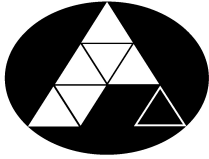
POHJOIS-KARJALAN AMMATTIKORKEAKOULU
Muotoilun koulutusohjelma

Iiris Peltonen

TALONPOIKAISTYYLISEN KALUSTETARRASARJAN
SUUNNITTELU

Opinnäytetyö
Lokakuu 2011

 <p>POHJOIS-KARJALAN AMMATTIKORKEAKOULU</p>	<p>OPINNÄYTETYÖ Lokakuu 2011</p> <p>Muotoilun koulutusohjelma Sirkkalantie 12 A 80100 JOENSUU p. 050 311 6317</p>
<p>Tekijä Iiris Peltonen</p>	
<p>Nimeke Talonpoikaistyylisen kalustetarrasarjan suunnittelu</p> <p>Toimeksiantaja Design Bead</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyöni aiheena oli suunnitella kalustetarrasarja mukailleen talonpoikaistyylillä yritykselle Design Bead.</p> <p>Työ alkoi tiedonhankinnalla, johon kuului yrityksen tuotevalikoiman ja arvomaailman kartoitus sekä laaja perehtyminen talonpoikaishuonekaluihin ja niiden koristeluun. Aihe rajattiin käsittelemään suomalaisia talonpoikaistyyppejä huonekaluja sekä esineistöä ja niissä esiintyviä koristemaalauksia. Tietoa aiheesta hankittiin perehtymällä aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen sekä vierailemalla antiikkiliikkeissä.</p> <p>Tiedonhankinnan tulokset toimivat koko suunnittelun perustana, johon pohjautuen suunnittelu eteni vaiheittain luonnoksista lopulliseen tuotokseen: kolmeen erilaiseen kalustetarrasarjaan. Lisäksi suunnittelin tuoteperheelle nimen ja logon sekä pakkauksen. Lopputulos on sekä asiakkaan, että suunnittelijan toiveiden ja tavoitteiden mukainen ja ammatillisena prosessina vahvasti käsitystäni suunnittelijana.</p>	
<p>Kieli suomi</p>	<p>Sivuja 37 Liitteet 3</p>
<p>Asiasanat kalustetarrat, tuotesuunnittelu, huonekalut</p>	

 <p>NORTH KARELIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES</p>	<p>THESIS October 2011</p> <p>Degree Programme in Design Sirkkalantie 12 A 80100 JOENSUU Tel. 050 311 6317</p>
<p>Author Iiris Peltonen</p>	
<p>Title The Design Process of a Folk Art Inspired Furniture Sticker Set</p> <p>Commissioned by Design Bead</p>	
<p>Abstract</p> <p>The subject of my thesis was to create a furniture sticker set adapting folk art for a company called Design Bead.</p> <p>The work began by researching information, including surveying the company's product range and their set of values. In addition, I researched folk art furniture and their decorations thoroughly. The subject of this thesis is limited to include only Finnish folk art furniture and their decorations. Information about the subject was found by familiarising myself with the literature on this subject and by visiting antique stores.</p> <p>The results of the research worked as the base of the design process, from which the project proceeded step by step from sketching to final result: three different kinds of furniture sticker sets. The result is pleasant for both the customer and the designer and as a professional process it strengthened my beliefs as a designer.</p>	
<p>Language Finnish</p>	<p>Pages 37 Appendices 3</p>
<p>Keywords furniture stickers, product design, furniture</p>	

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Työn lähtökohdat	6
2.1 Toimeksiantaja Design Bead.....	6
2.2 Tavoitteet ja viitekehys	8
2.3 Opinnäytetyön toteutus ja aikataulu	10
3 Talonpoikaistyyli Suomessa.....	11
3.1 Esineitä tarpeeseen.....	11
3.2 Huonekalutyyppejä talonpoikaistalossa.....	12
4. Koristemaalaukset talonpoikaistalossa ja esineissä.....	14
4.1 Maalauskoristelun vaiheita	15
4.2 Maalauskoristeluun vaikuttaneet tekijät.....	16
4.3 Koristemaalauksen aiheet.....	17
5 Tuotteen kehittyminen.....	22
5.1 Tuotteen kivijalkaa rakentamassa	22
5.2 Tuotteen alkutaival ja suunnittelun runsaus.....	23
5.3 Ideoista tuotteeksi	26
5.4 Valmiit tuotteet.....	28
6 Arviointi	33
6.1 Oma arviointi	33
6.2 Toimeksiantajan arviointi työn onnistumisesta	35
6.3 Jatkotoimet.....	36
7 Pohdinta.....	36
Lähteet.....	38

Liitteet

Liite 1 Opinnäytetyön toimeksiantosopimus

Liite 2 Arviointilomake

Liite 3 Tuotteen käyttöohjeet

1 Johdanto

Tutkiessa suomalaista muotoilua, ensimmäisenä muistetaan usein 1950-luvun suomalaisen muotoilun kultakausi. Kuitenkin suomalaisen muotoilun juuret ovat paljon syvemmällä talonpoikaisessa esineistössä ja kalusteissa, jolloin esineet tehtiin kestäväksi ja ne toivat esiin talon vaurauden ja tekijänsä käsityötaidon. Kun savupirteistä päästiin valoisampiin asumuksiin, saivat nämä taidokkaasti käsin valmistetut esineet yksityiskohtaisesti toteutetut maalaukset pintaansa kertomaan aikansa elämästä, kauneusihanteista ja muotoilusta. Murto-osan tästä ajasta ja tarinoista haluan tuoda tähän päivään muistuttamaan siitä, mistä on suomalainen muotoilu lähtöisin.

Toteutan opinnäytetyöni toimeksiantona yritykseltä Design Bead, joka myy internetin ja myyntiverkoston kautta ekologisen näkökulman omaavia sisustustuotteita. Tarkoituksena on suunnitella yritykselle kalustetarrasarja mukaillen talonpoikaistyyliä. Ajatuksena on, että tyylikautena kalusteisiin maalatut kauniit koristekuviot saataisi päivitettyinä versioina myös koristamaan aikamme kalusteita. Toimeksiantaja ei halunnut rajata aihetta sen tarkemmin, vaan antoi minulle vapaat kädet suunnitella niin tarrojen ilmeen, muodon, koon ja kokonaisuuden.

Aikamatka Suomen historiaan ja muotoilun juurille tuntuu erityisen tärkeältä. Silloin esineet tehtiin vielä kestäväksi ja niitä arvostettiin. Tästä pääsen toiseen itselleni tärkeään aiheeseen, kierrätykseen. Olen kiinnostunut erilaisista mahdollisuuksista uudistaa käytössä olevia ja kierrättää käytettyjä huonekaluja. Kalustetarrojen avulla kalusteiden uudistaminen on helppoa, ne ovat helppo asentaa sekä halutessaan poistaa eikä kalustetta tarvitse pysyvästi uudistamisen takia muokata. On ajankohtaista ja tärkeää pyrkiä eroon massakuluttamisesta ja ympäristön kuormittamisesta, johon kuuluu toimivien huonekalujen ja esineiden vaihtaminen uusiin pelkästään niiden ulkonäköön kyllästymisen tai jonkin muun helposti korjattavissa olevan seikan vuoksi. Lisäksi opintojeni aikana erityiseksi mielenkiinnonkohteekseni ovat nousseet

kuvittaminen sekä graafisten taitojeni kehittäminen, johon haen ammatillista kehitystä ja kasvua.

Työssäni tutkin talonpoikaistyylin huonekaluja ja niissä esiintyviä koristemaalauksia. Alussa tutkin aihetta laajemmin ja tarkennan sitten aiheen havaitsemiini olennaisuuksiin. Tavoitteenani on kehittää muutama erilainen tarrasarja, joihin on saatu poimittua olennaisimpia elementtejä suomalaisen talonpoikaistyylin koristemaalauksista ja jotka soveltuisivat kokonsa ja muotoilunsa puolesta yleisimpiin kodin huonekaluihin. Opinnäytetyöni on toiminnallinen työ, joten se käsittää kyseisen tuotteen suunnittelun kannalta oleellisen tietopohjan, mutta sisältää suurelta osin opinnäytetyössä syntyvän tuotteen kehittymisprosessiin liittyvää tietoa sekä kuvia, jotka valottavat tuotteen syntymistä ideoinnista lopulliseen tuotteeseen.

2 Työn lähtökohdat

2.1 Toimeksiantaja Design Bead

Kalustetarrojen tulee tietenkin olla yrityksen imagolle sopivat ja istua luontevasti yrityksen muuhun tarjontaan kantaen osansa yrityskuvasta. Toimeksiantajan yritys Design Bead on pieni yhden ihmisen yritys, joka myy internetin ja myyntiverkoston kautta ekologisen näkökulman omaavia sisustustuotteita. Yritys tarjoaa lisäksi sisustussuunnittelupalveluita ja kurssitusta sekä tuottaa alan tietokirjallisuutta. (Peltonen, 2010, 2.) Yritystä ohjaavat siihen sisältyvät arvolupaukset, jotka käsittävät monia seikkoja ja joiden mukaan tehdään yritystä koskevat päätökset sekä ohjataan yrityksen toimintaa (kuva 1). Yrityksen pyrkimyksenä on etsiä oivallusta, tämä käsittää lupauksen uudistumisesta ja pyrkimyksestä uusien tuotteiden ja ideoiden jatkuvalla etsimiselle ja kehittämiselle. Yritys tavoittelee kauneutta, jolla tarkoitetaan visuaalisen ympäristön parantamista niin yrityksen tuotteissa kuin suunnittelu- yms. kohteissa. Kauneuden tavoittelu sisältää myös pyrkimyksen täyttää

kulloinkin asetetut laatuvaatimukset. Yritykselle tärkeää on asiakaslähtöisyys, koska yritys on olemassa vain asiakasta varten. Tärkeää on ottaa huomioon luonnosta huolehtimisen tarkoittaen pyrkimystä toteuttaa liiketoimintaa ottaen huomioon ympäristöseikat mahdollisimman hyvin parhaan tietämyksen valossa (Peltonen 2010, 19-20).

Yhteistyötä pyritään tekemään tiiviisti yrityksen kanssa. Näin saadaan tehokkaimmin tuotettua toimeksiantajan toiveiden mukainen tuote. Tärkeää suunnitteluvaiheessa on saada toimeksiantajalta palautetta ja rakentavaa kritiikkiä, jotta suunnittelijan ja asiakkaan näkemykset kohtaisivat. Riittävän tiheään toteutettavat näytöt ja palaverit vähentävät niin sanotun turhan työn tekemistä. Toimeksiantajan tyyli ja yrityksen peruseriaatteet ovat minulle entuudestaan tuttuja, koska olen työskennellyt toimeksiantajan kanssa aiemminkin muun muassa suorittaen opintoihini liittyvää työharjoittelua, toteuttaen ja ideoiden toimeksiantajan sisustuskirjoihin erilaisia askarteluprojekteja.

Opinnäytetyöhön liittyvän kustannusarvion tekee toimeksiantaja, joka myös hoitaa tarvittavan rahoituksen. Kustannuksia tulee ainakin siinä vaiheessa, kun prototyypit tuotteista valmistetaan. Toimeksiantaja hankkii prototyypeille sopivimman valmistajan, ottaen huomioon tuotteen käyttötarkoituksen mukaisen kestävyuden sekä ympäristöystävällisyyden. Muut kustannukset riippuvat siitä, tuleeko tuote toimeksiantajan yrityksen myyntiin vai myydäänkö tuote eteenpäin isommille markkinoille. Oman osuuteni tuotteen valmistusprosessista eli sen suunnittelusta prototyypin valmistumiseen, on määrä valmistua syksyn 2011 aikana, tämän jälkeen yritys hoitaa itse tarvittavat jatkotoimenpiteet.

Tuunaa Jennin kanssa livillä!
Liv & Learn Tuunaa kotisi sunnuntaisin klo 22.00

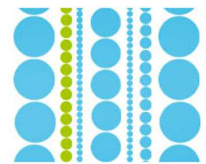

liv

Väriä, iloa, ideoita

Verkkokauppa
Siirry ostoksille

Kuva 1. Näkymiä Design Beadin verkkosivuilta toukokuussa 2011.

2.2 Tavoitteet ja viitekehys

Tietoperusta opinnäytetyölleni pohjautuu suomalaista talonpoikaistyyliä käsittelevään kirjallisuuteen sekä etenkin talonpoikaistyylin huonekalujen ja muun esineistön koristemaalauksiin perehtymiseen, jotta osaisin työssäni mukaila tyyliä ja tuottaa siten yrityksen toivoman tuotteen (kuva 2). Alussa perehdyn talonpoikaistyyliin laajemmin, mutta rajaan aiheen perehtymällä sen ilmenemismuotoihin Suomessa. Suomalaiseen muotoiluun perehtyminen tuntuu tutummalta ja itselle tärkeimmältä. Haluan tutustua suomalaiseen talonpoikaiskulttuuriin laajasti, jotta ymmärtäisin mitkä tekijät vaikuttivat kalusteiden maalauskoristeluun. Tavoitteena on saada suunniteltua yrityksen

toiveita ja imagoa vastaava tuote, sekä kehittää omaa ammattitaitoa tuotteen suunnitteluun liittyvillä useilla eri osa-alueilla.

Oman näkökulmani perustelen siten, että olen itse hyvin kiinnostunut helpoista tavoista uudistaa vanhaa. Kalustetarrat ovat kätevä tapa uudistaa kalusteita, koska niiden takia ei tarvitse välttämättä maalata tai muuten pysyvästi muokata kalustetta. Vanhan patinoituneen kalusteenkin piristäminen onnistuu surutta, koska alkuperäiseen maalipintaan ei tarvitse kajota. Lisäksi tarran saa yhtä helposti pois kuin paikalleenkin eli kun ilmeeseen kyllästyy, saa sen nopeasti pois, koska mitään pysyvää muutosta ei ole tehty.

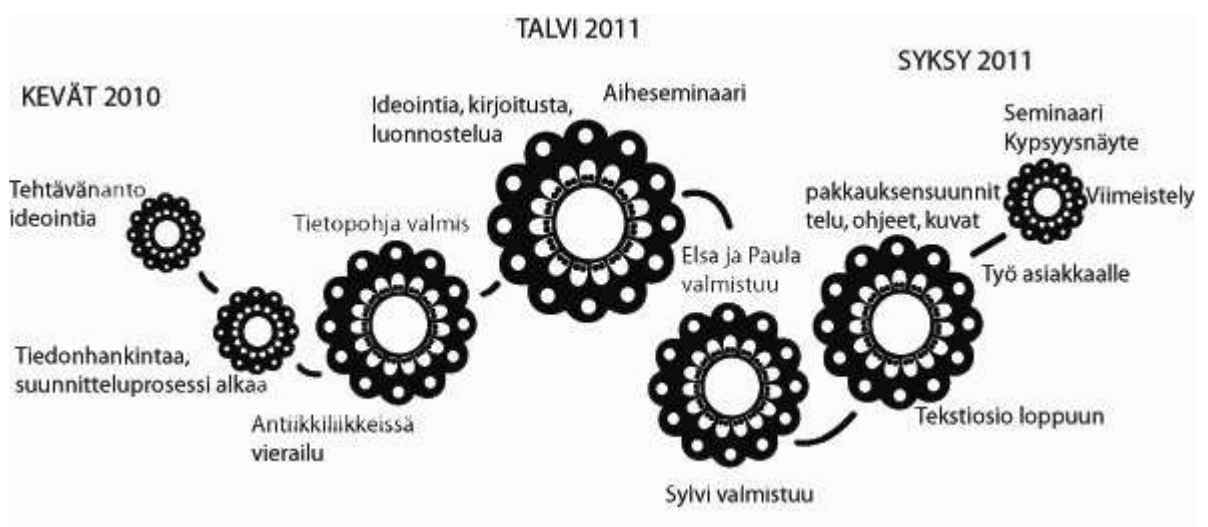

Kuva 2. Visuaalinen viitekehys.

2.3 Opinnäytetyön toteutus ja aikataulu

Opinnäytetyön pohjustaminen käynnistyi tiedonhankinnalla, inspiraatioita hakemalla ja karkeilla luonnoksilla jo kesällä 2010. Varsinainen prosessi lähti liikkeelle talvella 2011, jolloin myös aihesuunnitelma esitettiin. Tämän jälkeen alkoi aiheen tarkempi tutkiminen ja lähdekirjallisuuden rajaaminen. Tukevan tietopohjan päälle pystyin aloittamaan varsinaisen tuotteen suunnittelun, jonka oli alkuperäisessä suunnitelmassa määrä olla valmis omalta osaltani keväällä 2011, mutta deadlinea siirrettiin syksyille 2011, koska tuotteella ei ollut varsinaista kiirettä (kuva 3).

Tuote päätettiin toteuttaa siten, että minä vastaan tuotteen suunnittelusta toimeksiantajan ohjauksella, mutta toimeksiantaja itse vastaa tuotteen valmistuksesta sekä lopullisesta markkinoinnista, myynnistä ja muista tarvittavista jatkotoimista. Jälkeenpäin ajatellen, sain suunnitteluun ehkä liiankin vapaat kädet, koska lähdin työskennellessäni tapani mukaan rönsyilemään. Tulevia töitä ajatellen, on hyvä pitää mielessä se, että suunnittelutyölle tekee jo alussa selkeäksi sen rajat koska liika vapauskin on pahasta. Käytin turhan paljon aikaa luonnosteluun ja ideointiin ja lähdin välillä sivupoluille.

Kuva 3. Aikataulu ja toteutus.

3 Talonpoikaistyyli Suomessa

”Kovin harvoin ajatellaan, että kansankulttuurin jättämä aineellinen – niin kuin henkinenkin – perintö ovat keskeinen ja tärkeä osa suomalaista identiteettiä.” (Hagelstam & Nevaluoma 2005, 6).

Talonpoikaistyyli Suomessa on opinnäytetyöni tärkein tutkimuksen kohde. Tuotteen kehittämistä varten, on otettava selvää, millaisia koristemaalauksia talonpoikaiskalusteisiin tehtiin ja millaisiin kalusteisiin sekä mihin kohtaan kalusteissa ne sijoitettiin. Alkuvaiheessa koen tärkeäksi myös hakea laajalti inspiraatiota erilaisista väreistä ja kuvioista. Talonpoikaistyylin tähän päivään tuomisessa olen ajatellut mukauttaa tyyliä yksinkertaistamalla sitä. Haluan, että tuotteissa näkyy myös oma käden jälkeni, ja tyylini muotoilijana, mukailen kuitenkin talonpoikaisia perinteitä.

3.1 Esineitä tarpeeseen

Suomalaisen muotoilun juuret ja perintö ovat talonpoikaisessa esinemaailmassa, jolle ominaista on luonnonmateriaalien käyttö, hioutuneet tarkoituksenmukaiset muodot ja taitava käsityöllinen osaaminen. Maataloissa ryhdyttiin jo lapsena harjoittamaan käsityötaitoja ja saatavilla oleva materiaali hyödynnettiin kekseliäästi. Itse valmistetut tarve-esineet, huonekalut ja työkalut olivat arvokkaita, ja niistä pidettiin hyvää huolta. Elintason noustessa ja kulttuurin monimuotoistuessa esineitä ryhdyttiin koristelemaan ornamentein. Rikas koristelu kertoo, että esine on ollut talon arvoesine. (Opetushallitus 2010.)

Ennen ikkunalasien yleistymistä 1700-luvulla, asuivat suomalaiset savupirteissä, joissa ainoana valonlähteinä toimivat tulisijat, pienet suljettavat valoaukot eli räppänät sekä päreet, joita pidettiin joko pöydällä, lattialla tai uunin nurkalla niille tarkoitetuissa pärepihdeissä. Kalustus oli hyvin niukka, johon yleensä kuului seinään kiinnitetyt makuualustat, pöytä, kiinteitä penkkejä sekä

istumiseen ja työskentelyyn tarkoitettuja jakkaroita. Muita varhaisia huonekaluja olivat arkut, joita käytettiin vaatteiden ja kuivien ruokatavaroiden säilytykseen. (Hagelstam & Nevaluoma 2005, 22.)

Talonpoikaiset huonekalut sekä tarve-esineet valmistettiin kotona arkiseen käyttöön ja todelliseen tarpeeseen. Kalusteet olivat karheen koruttomia ja käyttöesineet yksinkertaisia, luonnonmuotoja mukailevia, jotka hioutuivat käyttäjälleen täydellisiksi ajan saatossa. (Nokela 2001, 100)

3.2 Huonekalutyyppejä talonpoikaistalossa

Varhaisimpia huonekaluja olivat seinään kiinnitetyt makuulavat eli lavot. Niiden saadessa laidat, syntyi sänky. Seinään kiinnitetyt penkit toimivat sekä istuimina, että makuualustoina. Tuvassa oli myös pöytiä, joiden kansi tehtiin halkaistusta havupuulankusta ja jalat kuusenjuurakoista, 1600-luvulla yleiseksi tuli niin sanottu orsipöytä, jonka kahta jalkaa sitoi orsi. Myöhemmin tyyliuuntauksista barokki vaikutti pöydän muotoiluun siten, että se sai tutut neljä jalkaa. Matalia jakkaroita valmistettiin lähinnä tuvassa työskentelyä varten. Varsinaiset tuolit tulivat käyttöön 1500-luvun loppupuolella ja niiden esikuvana oli kuninkaan valtaistuini. Tuolista tuli joka kodin huonekalu vasta 1800-luvulla. Sitä ennen niitä esiintyi tavallisesti varakkaissa perheissä ja niitä oli vain yksi, kunniavierasta varten. (Hagelstam, Toivonen & Heino 2000, 40-41)

Arkku, jonka pääsääntöinen tehtävä oli toimia säilytyskalusteena, mutta myös istuimena, on yksi vanhimmista suomalaisista huonekalutyypeistä. Arkkuja on tyypiltään kahta erilaista: yhdestä puusta koverrettu malli, sekä laudoista koottu tasa- tai pyöreäkantinen malli. Kaappi syntyi siten, kun tasakantinen arkku nostettiin pystyyn ja se sai sisälleen tasoja hyllyiksi. Seinälle ripustettava isännänkaappi, joka valmistettiin huolella, oli tarkoitettu talon papereiden, Raamatun, viinapullon ja juomapikareiden säilytystä varten. Rengin kaappi oli työmiehen itsensä tekemä, jonka hän saattoi ottaa mukaansa palveluspaikan vaihtuessa. (Hagelstam, Toivonen & Heino 2000, 41.)

Elintason noustessa huonekalut moninaistuivat ja erilaiset huonekalutyypit lisääntyivät. Kaapit ja tuolit yleistyivät, sängyt, kerrossängyt, vuodesohvat ja kehdot sekä kaappikellot ja myöhemmin piirongit, senkit ja keinutuolit olivat yleisiä kalusteita talonpoikaistalossa. (Hagelstam & Nevaluoma 2005, 25) Peili tuli talonpoikaissympäristöön myöhään, sisustuksellisenä esineenä se yleistyi vasta 1800-luvun alkupuolella, koska peililasi oli pitkään tuontitavaraa ja myös kallista. Seinälle ripustettavat peilit komeine kehyksineen olivat usein morsiuslahjoja. (Nokela & Hagelstam 2006, 109.)

Käsityöläisten merkitys lisääntyi kansanhuonekalujen valmistajina ja tyylin muokkaajina 1800-luvun alussa, maaseudun saadessa virallisen oikeuden puuseppiin. Nikkarit valmistivat kalusteita myös maalaistaloihin. Usea mestari perusti työhuoneen, jossa hänellä saattoi olla koulutuksessa useitakin oppipoikia, jotka levittivät sekä teknistä että tyyliopillista tietoutta talonpoikaisten amatöörinikkareiden keskuuteen. (Nokela & Hagelstam 2006, 52.)

Kansanomaiselle esineistölle tyypillistä on se, että se jäljittelee, mukailee, yksinkertaistaa tai muuntaa eurooppalaisia klassisia sisustustyyliä. Yksittäisistä esineistä ja huonekaluista on tyypillisesti tunnistettavissa useammalle eri tyyliin ominaisia muotoratkaisuja ja koristeaiheita. Tyylien sekoittaminen on usein tapahtunut tiedostamattomasti, tekijän tavoitellessa mahdollisimman sopusuhtaista ja omaa silmää miellyttävää lopputulosta. Eri tyyleistä ammennetut piirteet elivät kymmeniä, jopa satoja vuosia rinnakkain. Ne saivat myös runsaasti paikallisia ilmenemismuotoja. Suomalaisten huonekalujen olemukseen ovat vaikuttaneet eniten renessanssi ja kustavilaisuus. Renessanssin tyylipiirteet näkyivät kaikkialla Suomessa ja koko kansanomaisessa taiteessa. Tyylin vaikutus ulottuu aina 1900-luvun alkupuolelle saakka. Barokki ja rokokoo ilmenivät etenkin värikkäinä kukkakuvioina huonekalujen maalauskoristelussa. (Hagelstam & Nevaluoma 2005, 26.)

Kuva 4. Kuvakollaasi tyypillisistä huonekaluista talonpoikaistalossa.

4. Koristemaalaukset talonpoikaisissa huonekaluissa ja esineissä

Ajalta säilyneet esineet kertovat omalta osaltaan halusta kohentaa ja kaunistaa vaatimatontakin asumusta (Sammallahti & Lehto 2006, 9). Kansanihmiset tiedostivat arkeen liittyvän kauneuden ja panivat arkisiin käyttöesineisiin koko sielunsa ja sydämensä, luoden omintakeista muotoilua, joka kertoo parhaimmillaan hyvästä muotojen ja mittasuhteiden tajusta (Nokela & Hagelstam 2006, 39). Suurimpiin taiteellisiin ja taidollisiin tuloksiin päästiin niissä esineissä, jotka jollakin tavalla joutuivat edustamaan tekijäänsä tai omistajaansa (Heinonen & Vuoristo 2000, 268).

4.1 Maalauskoristelun vaiheita

Maalatut esineet ovat maassamme paikoin hyvinkin vanhoja. Huonekalujen ohella maalattiin muutakin esineistöä. Alun perin vain ulkona tai suurissa yhteistilaisuuksissa käytettyjä esineitä, kuten rekiä, maalattiin, sillä pimeässä savupirtissä, joka aikoinaan oli yleisin asunomuoto, ei koristelulla ollut merkitystä (Heinonen & Vuoristo 2000, 272). Asumukset muuttuivat radikaalisti kun savujohdolliset uunit yleistyivät, kun savu ei enää tullut sisään, voitiin sisätilojen ilmettä ryhtyä kohentamaan. 1700-luvulla myös ikkunalasit yleistyivät ja vähitellen suurenivat myös maaseudulla ja täten luonnonvalo lisääntyi asunnoissa. Asuinolojen kohentumisella katsotaan olleen olennaisin vaikutus huonekalujen kehitykseen. Sisustus monipuolistui ja välttämättömät käyttökalusteet saivat seurakseen huonekaluja, joiden olemukseen, värikyseen, muotoiluun ja koristeluun alettiin kiinnittää enemmän huomiota. Sisustaminen alkoi maalaistaloissa (Hagelstam & Nevaluoma 2005, 25).

Kansahuonekalujen maalaaminen alkoi 1600-luvulta lähtien aluksi Länsi-Suomessa, josta se levisi muualle hitaammin ja huipentui 1700-luvulta ja 1800-luvun alkukymmeneen. Koristemaalauksia levittivät sekä kaupungeissa, että maaseudulla toimineet mestarit ja paikkakunnalta toiselle kiertäneet kirkkomaalarit. Talonpoikaisten esineiden koristemaalaukset ovat valtaosaltaan käsityöläismaalareiden tekemiä. He olivat saaneet koulutuksensa ajan mukaisen oppipoika-mestari-järjestelmän kautta. Varakkaat talonpoikaistalot kutsuivat maalarin koristelemaan kotinsa huoneita tai huonekaluja. Täten koristemaalauksien tuntemus levisi myös maaseudulle ja näiden esimerkkien innoittamana lahjakkaimmat amatöörimaalarit harjoittivat itsekin koristemaalauksia. Koristemaalauksia pysyi yleisenä 1800-luvun loppuun saakka. (Nokela & Hagelstam 2006, 52, 74, 171.)

Pohjanmaa, Ahvenanmaa ja Torniojoen ympäristö ovat alueita, missä kansanomaisen maalausperinne on elänyt pisimpään ja saanut monipuolisimman ja taiteellisessa mielessä tasokkaimman ilmaisunsa. Ruotsilla

on ollut tähän merkittävä vaikutus, sillä moni käsityöläismaalari on saanut ammattioppinsa sieltä. (Nokela & Hagelstam 2006, 172.)

Koska ammattikuntien säätelemä käsityöläismaalaus oli pääosin käyttötarkoitusta palvelevaa, enimmäkseen akateemisen taideopetuksen ulkopuolella opittua ja vanhoja työskentelytapoja säilyttävää, sitä ei mielletä varsinaiseksi taiteeksi, jossa vapaus ja originalisuus ovat korostettua. Niinpä koristemaalauksen talonpoikaishuonekaluissa mielletään ennemminkin kansantaiteena, valtaosin anonyyminä kansan kauneudentajua osoittavana ilmiönä. (Kasto 2001, 8.)

4.2 Maalauskoristeluun vaikuttaneet tekijät

Jokaisella vaikuttaneella tyyliuunnalla oli vaikutuksensa koristemaalauksiin. Esimerkiksi barokille oli tyypillistä runsaat, luonnonmukaisuuteen pyrkivät kukka- ja kasvisommitelmat. (Hagelstam & Nevaluoma 2005, 30.) Rokokoon vaikutuksesta maalausten väriasteikko keveni ja tyyllille ominainen runsaus näkyi koko pinnan peittävänä koristeluna. Symmetriaa suosivana kustavilaisena aikana arkkujen koristeet ryhmiteltiin säännöllisiin kenttiin. Kustavilaisaikana maalauskoristelu oli suosiossa, niinpä myös tuoleihin saatettiin veistokuvioiden ohella maalata esimerkiksi erilaisia kukka-aiheita, kehdot koristeltiin tyylinmukaisin ornamentein. Vasta rokokoo sai kuitenkin kansan koristemaalauksen puhkeamaan kukkaan. Suurten valtatyöliien rokokoon ja kustavilaisuuden väriasteikot vaikuttivat voimakkaasti kansanhuonekalujen väriytyksiin. Myöhempien valtatyöliien aikana tilalle tulivat yksiväriset pinnat ja ulkomaalaisten kalliiden materiaalien, kuten mahongin ja marmorin, jäljittely. (Nokela & Hagelstam 2006, 85, 89-90, 101, 173.)

Maalauskoristelu on talonpoikaisesineille tunnusomainen piirre. Osaavat talonpojat koristelivat maalaamalla itse, mutta yleistä oli myös että varakkaisiin talonpoikaistaloihin tilattiin kiertelevä maalarimestari, joka oli usein arvostettu kirkkomaalari. Maalatut kalusteet kertoivat talon vauraudesta, sillä väriaineet olivat kalliita. (Nokela 2001, 100, 103.)

Kaappien ja arkkujen vauras sisältö oli tapana näyttää pitämällä kaappien ovet auki juhlien ja vierailujen aikana. Arkunkansien ja kaapinovie sisäpinnat maalattiin juuri sen takia, jotta vieraat näkisivät talon varakkuuden. (Nokela & Hagelstam 2006, 89.)

Kaappien ja arkkujen maalaukset on usein tehty temperamaalilla, joka on valmistettu kananmunasta, pellavaöljyvernissasta, vedestä ja väripigmenteistä, joista kallein oli sininen. Arkkujen sisäpintojen koristelussa käytetty liimamaali on pinnalta usein kiilloton, vesiliukoisen liiman, liitujauhon ja väripigmenttien seos. Kestävillä öljypohjaisilla maaleilla maalattiin tavallisesti ulkopinnat. Ruskea oli renessanssin tavallisin väri ja se sai täydennyksekseen punaisen ja vihreän seuraavasta valtatyylistä barokista. Maalauskoristelun esikuvana olivat usein kansanryijyt ja se pääsi oikeuksiinsa huonekaluissa, joissa oli suuria pintoja, eli kaapeissa ja arkuissa, mutta myös pöydät ja tuolit saivat maalipinnan. (Hagelstam & Nevaluoma 2005, 74,129,168.)

Osassa koristekuvioita maalarit käyttivät apunaan sabloonaa, mutta valtaosa tehtiin käsivaraisesti. Kaunis väriasteikko sekä runsas koristelu antavat maalatuille huonekaluille ja esineistölle oman lisäarvonsa. Maalauskoristelu nostaa arkiset käyttöesineet arjen yläpuolelle, kansantaiteen parhaiksi saavutuksiksi. Näyttävimpiä ovat esimerkiksi morsiusarkut, joiden koristeluun nähtiin paljon vaivaa. Talonpoikaisten esineiden koristemaalaukset ovat suurimmaksi osin käsityöläismaalareiden taidonnäytteitä. (Nokela & Hagelstam 2006, 88, 153.)

4.3 Koristemaalauksen aiheet

Koristemaalauksen alkuvaiheessa suuren suosion koristeaiheina saivat seppeleet, aateliskruunut ja morsiusparit sekä elämänpuut (kuva 5). Näiden seuraajina tulivat ovipeileihin maalatut kukka-aiheet, joko yksittäisinä kukkina tai lehvinä, tai suurina rönsyävinä kimppuina (kuva 6). Kukkakoristeet olivat varhaisimpia maalarien käyttämiä aiheita. Harvinaisia koristemaalauksen aiheita olivat muun muassa maisemat ja henkilöhahmot, jotka saattoivat liittyä esimerkiksi Raamatun tapahtumiin. (Hagelstam & Nevaluoma 2005, 30.)

Kukkasommitelmat ovat piirteissään usein samantapaisia, koska nuoremmat maalarit olivat olleet vanhempien maalarien opissa (Pohjonen 1993, 115).

Koristeaiheet omaksuttiin ympärillä olevasta elämänpiiristä. Luonto puineen ja kukkineen löysi tiensä kansanesineisiin. Arkkujen kannen sisäpinnoille tavallisesti maalattiin arkun omistajan nimikirjaimet sekä vuosiluku erilaisten seppeleiden ja kukkakuvioiden ympäröimänä (kuva 7). Erilaisia sydänaiheita on tavallisesti kehdoissa, morsiusarkuissa, -lippaissa ja -tuoleissa sekä sulhasen tekemissä lahjoissa morsiamelle, kuten rukinlavoissa (kuva 8). Rukinlapojen tyyppillisiä koristeita ovat myös leijonat, linnut, kasviaiheet, ruusukkeet, kruunut, tähdet ja vuosiluvut sekä omistajan nimikirjaimet. Rukinlapojen muodossa ja ornamenttikassa on alueellisia tunnuspiirteitä samoin kuin muussa kansanesineistössä. Tyylistuuntien vaikutteet näkyvät koristeaiheissa sekä muotoilussa. Rokokoon ja barokin suosimat C- ja S-kirjainta muistuttavat kuviot sekä muut eri tyylistuuntauksista omaksutut ornamentit ovat suosittuja. Maalausornamenttikka toi rukinlapoihin lämpiminä hehkuvat värit ja kukkakuviot. (Nokela & Hagelstam 2006, 77, 90, 109, 117-118, 173.)

Kukista suosituimpia olivat ruusu, joka riippuen tekijästä maalattiin joko naturalistisesti tai tyylitellen, sekä eksoottinen tulppaani. Muita suosittuja eksoottisia kukkia olivat muun muassa hyasintti, narsissi, iiris, ruskolilja, keisarikruunu ja neilikka, jotka lainasivat kukkansa kansanmaalareiden töihin. Kruunut ja leijonat tulivat aiheiksi sotalipuista ja -viireistä. Myös viinan ilot, kiellot ja kiroukset toimivat usein huumorin sävyttämänä isännän kaappien ja arkkujen koristelussa. Kansanuskomuksen varausmerkit ja pahaa torjuvat kuviot kuten hannunvaakuna, viisikanta ja kannuksenpyörä toivat oman lisänsä. (Nokela & Hagelstam 2006, 174, 176.)

Talonpoikaismaalauksiin sisältyy myös useimmiten uskonnollista symboliikkaa. Umpinainen seppäle merkitsee ikuisuusympyrää joka merkitsee ikuista elämää Jumalan yhteydessä. Avoin seppäle taas kuvaa maallista kilvoittelua. Vihreä ja punainen väri kukissa ja lehdissä symboloi ihmistä uutena luomuksena Kristuksessa. Ruusu on Kristuksen symboli ja puu elämän vertauskuva.

Runsauden sarven tiedetään olleen uskon ja toivon vertauskuva, simpukka symboloi ylösnousemusta ja verhopoimutelmien maalaaminen kappioarkkuun, morsiusrekeen tai häävuooteen selustaan symboloi taivasta ja Jumalan siunausta liitolle. Erilaiset symbolit kuvattiin vallitsevien tyyliuuntien mukaisesti, mutta suomalaiset talonpoikaismaalarit liittivät niihin kristillisen sisällön. Värimaailma, etenkin morsiusarkussa, noudatteli tavallisesti liturgisia värejä, jolloin valkoinen merkitsi muun muassa puhtautta ja viattomuutta, punainen Pyhää Henkeä ja jumalallista rakkautta, vihreä elämää ja sininen taivasta. Sininen ja punainen väri vierekkäin taasen merkitsi avioliittoa. Mustaa väriä ei esiinny, koska musta miellettiin haudan ja kuoleman väriksi. Kuvien ja värien esikuva vertauskuvalliselle käytölle olivat kirkkomaalaukset, monet kansanmaalarit toimivat myös kirkkomaalareina. (Nokela & Hagelstam 2006, 177-178.)

Kuva 5. Suosittuja koristemaalauksen aiheita.

Kuva 6. Kukka-aiheisia koristemaalauksia.

Kuva 7. Tyypillisiä arkkujen maalauksia.

Kuva 8. Sydänaiheita.

5 Tuotteen kehittyminen

5.1 Tuotteen kivijalkaa rakentamassa

Suunnittelu alkoi talonpoikauskulttuuriin, miljööseen, asumiseen ja kalusteisiin tutustumalla, jossa talonpoikauskalusteiden ja -esineistön koristemaalauksien tutkiminen, hyödyntäen kirjallisuuslähteitä ja eteenkin olemassa olevaa kuvamateriaalia, oli pääroolissa. Kävin myös antiikkiliikkeissä tutustumassa tutkittaviin kohteisiin, joista sain konkreettisimman tuntuman talonpoikauskalusteisiin ja niiden koristeluun (kuva 9). Tutkimuksen tärkeimpiä seikkoja olivat kuva-aiheet, sekä niiden mahdollinen merkitys ja symboliikka, värimaailma, kalusteet ja esineet, joissa maalauksia esiintyy sekä koristeaiheiden sommittelu eri kalusteisiin ja esineisiin. Sen lisäksi, että suoritin laajan tiedonhankinnan suomalaisesta talonpoikauskulttuurista, perehdyin myös toimeksiantajaani ja siihen arvomaailmaan mitä kyseiseen yritykseen sisältyy.

Tarrasarjoja päätettiin toteuttaa niin monta erilaista kuin aikani puitteissa saisin luontevasti suunniteltua. Suunnittelussa tuli huomioida, että jokaisen suunnittelemani tyylin mukaan tuli toteuttaa muutama erikokoinen/-muotoinen tarra ja että tarroja pystyisi tarvittaessa yhdistelemään isompaa tai paloitlemaan pienempää kokonaisuutta varten. Työssä oli lupa hakea inspiraatiota muualtakin, ajatuksena oli alun perin yhdistää tyylin 60-70 -luvun kukkakuosien isot ja värikkäät kukat, mutta tietoa kerätessäni huomasin koristemaalauksien ilmenevän niin monimuotoisena ja mielenkiintoisena, ettei toissijaisia inspiraationlähteitä tarvittu.

Kuva 9. Maalauskoristeltuja huonekaluja antiikkiliikkeissä.

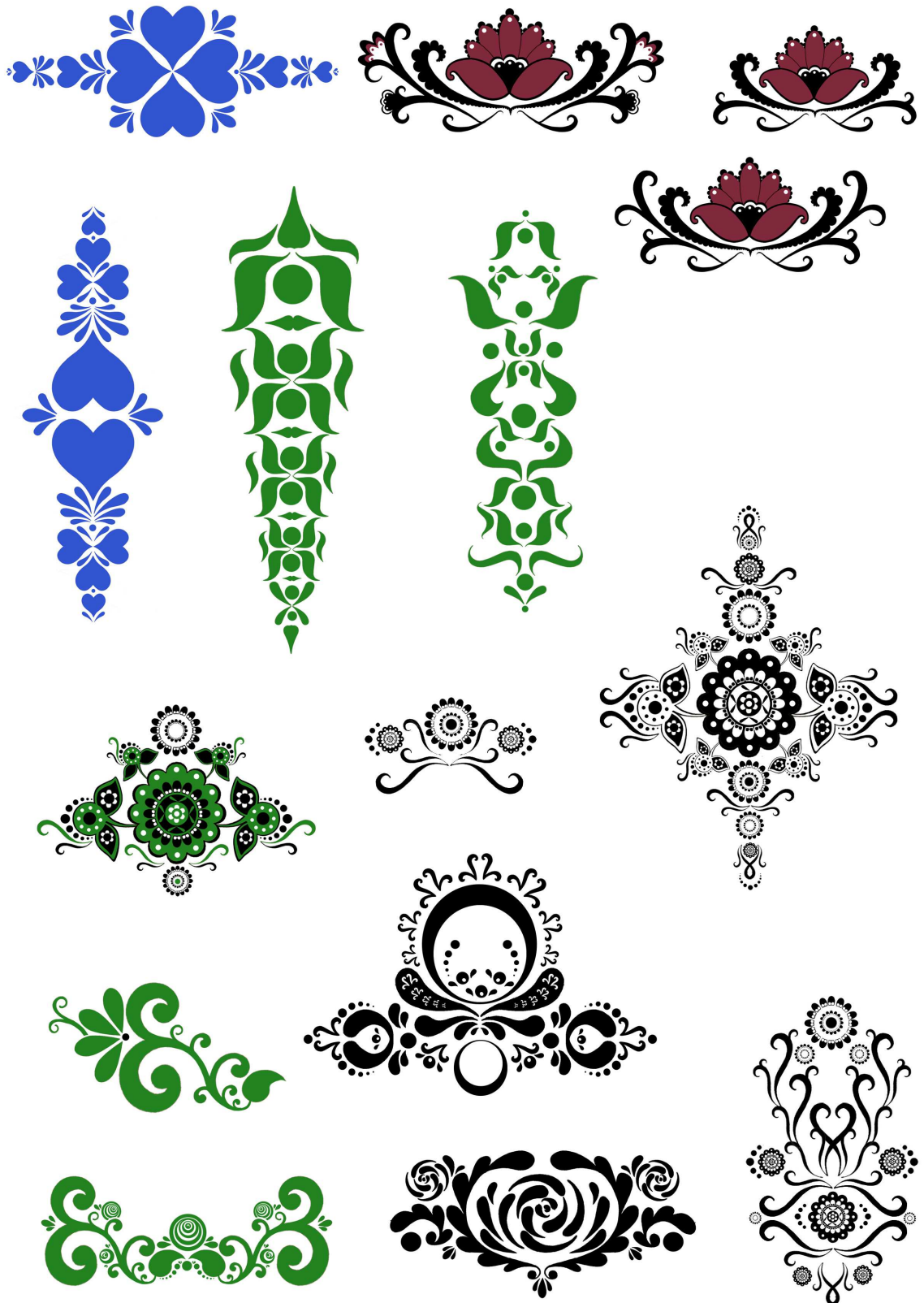
5.2 Tuotteen alkutaival ja suunnittelun runsaus

Tein alussa paljon karkeita luonnoksia ja sommitelmia käsin piirtämällä (kuva 10), suunnitteluvaiheessa lähdin helposti rönsyilemään ja tuotan enemmänkin kuin tarpeeksi. Esitin luonnoksia toimeksiantajalle, jonka jälkeen kehityskelpoisimmat ideat pääsivät jatkojalostukseen. Tein näistä ideoista lisää tarkempia luonnoksia ja piirsin kokonaisuuksissa tarvittavia elementtejä irrallaan, kuten kukkien terälehtiä, köynnöksiä ja niin edelleen ja siirsin piirtämäni elementit tietokoneelle. Tulevaisuudessa tätä työvaihetta nopeuttaisi se, että hankkisin piirtolevyn, jolloin tämän työvaiheen käsin piirtely jäisi pois. Olisin myös voinut luonnostella pelkästään tietokoneen grafiikkaohjelmalla, mutta pidän käsin työskentelystä, vaikkakin se vie minulta enemmän aikaa ja on täten ajankäyttöä ajatellen huono asia. Tietokoneella muokkasin elementit ja aloin ideoinnin ja luonnosteni perusteella rakentamaan erilaisia kokonaisuuksia elementeistä luonnosteni mukaan. Monet näistä suunnitelmista olivat vielä liian monimutkaisia ja ”tatuointimaisia” ja kaipasivat yksinkertaistamista (kuva 11).

Tässä vaiheessa myös päätettiin, että tarrat tuotettaisiin yksiväritulosteina, joten suunnittelussa tämä tuli ottaa huomioon. Mutta koska asiakas ei halunnut kokonaan pois sulkea monivärisyyden mahdollisuutta, osassa jatko-ideoista tein myös monivärisiä versioita.

Kuva 10. Luonnoksia.

Kuva 11. Tietokoneella rakenneltuja luonnoksia.

5.3 Ideoista tuotteeksi

Vapaan suunnittelun jälkeen alkoi projektin itselleni hankalin vaihe. Asiakas piti luonnoksistani, muttei osannut tarkalleen päättää mitä suunnitelmistani käyttäisi lopullisissa tuotteissa ja jätti asian minun harteilleni. Lopulliset tuotteet, joita syntyi kolme, päätin lopulta ”rakennella” yhdistelemällä useita ideoitani. Tähän vaiheeseen kuului suurta turhautumista ja epävarmuutta siitä riittäisikö ammattitaitoni tietokoneohjelmien käyttöön, enhän ole graafinen suunnittelija vaan teollinen muotoilija, ja tämä meinaa olla suuresta graafiseen alaan suuntautuneesta mielenkiinnostani huolimatta kompastuskiveni. Lisäksi epävarmuutta toi se, että sain suuren vastuun ja päätäntävällän kun minun tuli päättää lopullisten tuotteiden ilmeistä, pelkäsin tietenkin, ettei asiakas pitäisi ratkaisuistani.

Ratkaisuihin viimein päädyttyäni, muutin tarroihin tarvittavat elementit vektorigrafiikaksi ja tein tuotteista lopullisen muotoiset ja kokoiset. Muoto ja koko tarroihin määräytyi ajatellen niiden sijoittelua kodin huonekaluihin ja tuotteissa otettiin huomioon jo aiemmin mainitsemani pienemmäksi leikkaamisen tai suuremmaksi liittämisen mahdollisuus. Asiakkaan kanssa pitämässä palaverissa päätimme myös siitä, että minun tuli tehdä tuotteen käyttöohjeet (liite 3).

Talonpoikaiset koristemaalaukset esiintyvät sängyn päädyissä, sohvien selkänojissa, tuolien selkämyksissä, lipastojen laatikoissa, kehdossa, kalusteiden jaloissa, peilien kehyksissä, hyllyissä, kaapeissa, peilioissa, kaikkialla kalusteissa ja esineistössä joissa oli riittävästi tasaista pintaa. Sovelsin tietoa nykyisiin kodeissa useimmiten esiintyviin kalusteisiin. Ajattelin, että tarrojen tulisi soveltua ainakin sängyn päätyyn, kehtoa ajatellen myös lastensänkyihin kuten pinnasänkyyn, ruokailutuolin selkänojaan, lipaston laatikoihin ja peiliin (kuva 12).

Kuva 12. Esimerkkejä tarrojen käyttökohteista.

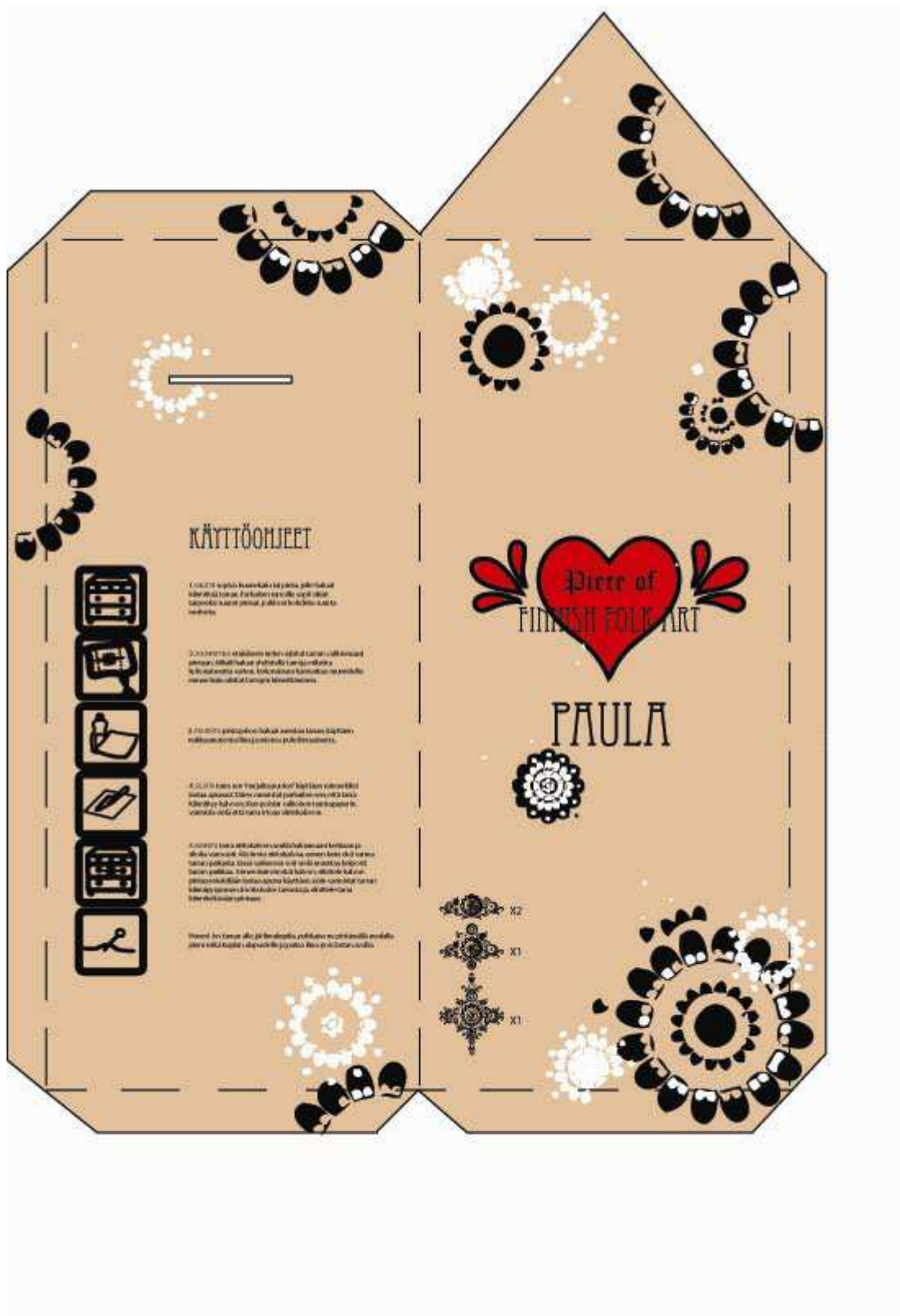
5.4 Valmiit tuotteet

Tarrasarjoja syntyi kolme erilaista. Päätin ainakin alustavasti antaa koko sarjalle englanninkielisen nimen Piece Of Finnish Folk Art ja jokaisen erilaisen sarjan nimesin perinteisin suomalaisin naisten nimin. Nimet keksin ihan sen mukaan millaisen nimen kuviointi mielessäni herätti, sen kummemmin miettimättä. Lisäksi suunnittelin tuoteperheelle logon (kuva 13) sekä pakkauksen (kuva 14). Jokainen sarja on erityylinen ja muotoinen, mutta kaikki ovat sovellettavissa samoihin käyttökohteisiin. Suunnittelin myös tarroille pakkauksia, joihin tein myös tarroille käyttöohjeet. Olen suunnitellut tarroille myös missä väreissä niitä olisi kenties saatavilla, mutta en itse päättä tästä asiasta, joten siihen saattaa tulla muutoksia, kuten myös keksimiini nimiin.

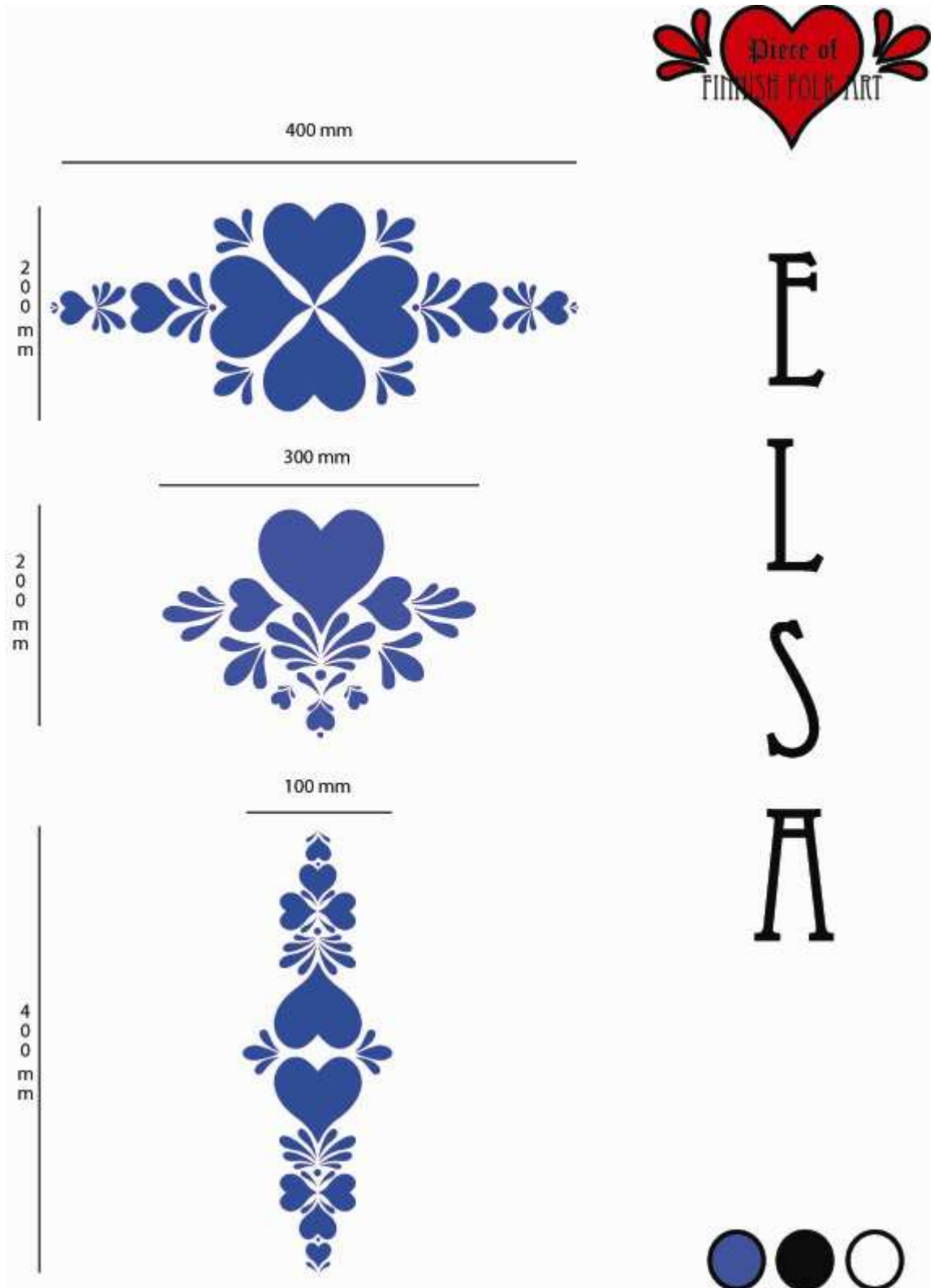
Elsa on tarrasarja, jonka idea lähti talonpoikaishuonekaluissa esiintyneistä sydänaiheista (kuva 15). Elsa sai alkunsa jo ensimmäisistä luonnoksista, halusin ehdottomasti käyttää yhdestä sarjoissa sydäntä ja Elsa-sarjan ulkoasu muodostui luontevasti ja vei sarjoista vähiten aikaani. Paula-sarja (kuva 16) on eniten tekijänsä näköinen ja vähiten talonpoikaisten koristemaalauksen näköinen. Halusin kuitenkin myös yhden sarjan, joka oli selkeästi ”uudenseläinen”, kuitenkin Paulakin on suunniteltu pohjustaen talonpoikaisiin koristemaalauksiin. Paula-sarja on oma suosikkini ja siitä suunnittelin useita monivärisiäkin vaihtoehtoja, joita ei nyt tässä vaiheessa kuitenkaan tulla käyttämään. Ideoita erilaisiin kuviointeihin oli runsaasti, kolmanneksi aiheeksi valitsin kuitenkin ruusun, koska se esiintyi koristemaalauksien aiheena niin usein. Kolmannen sarjan nimeksi tuli Sylvi (kuva 17). Tämä sarja vei näistä kolmesta eniten aikaani, koska jostain syystä ruusun tyylitleminen oli minulle hankalaa.

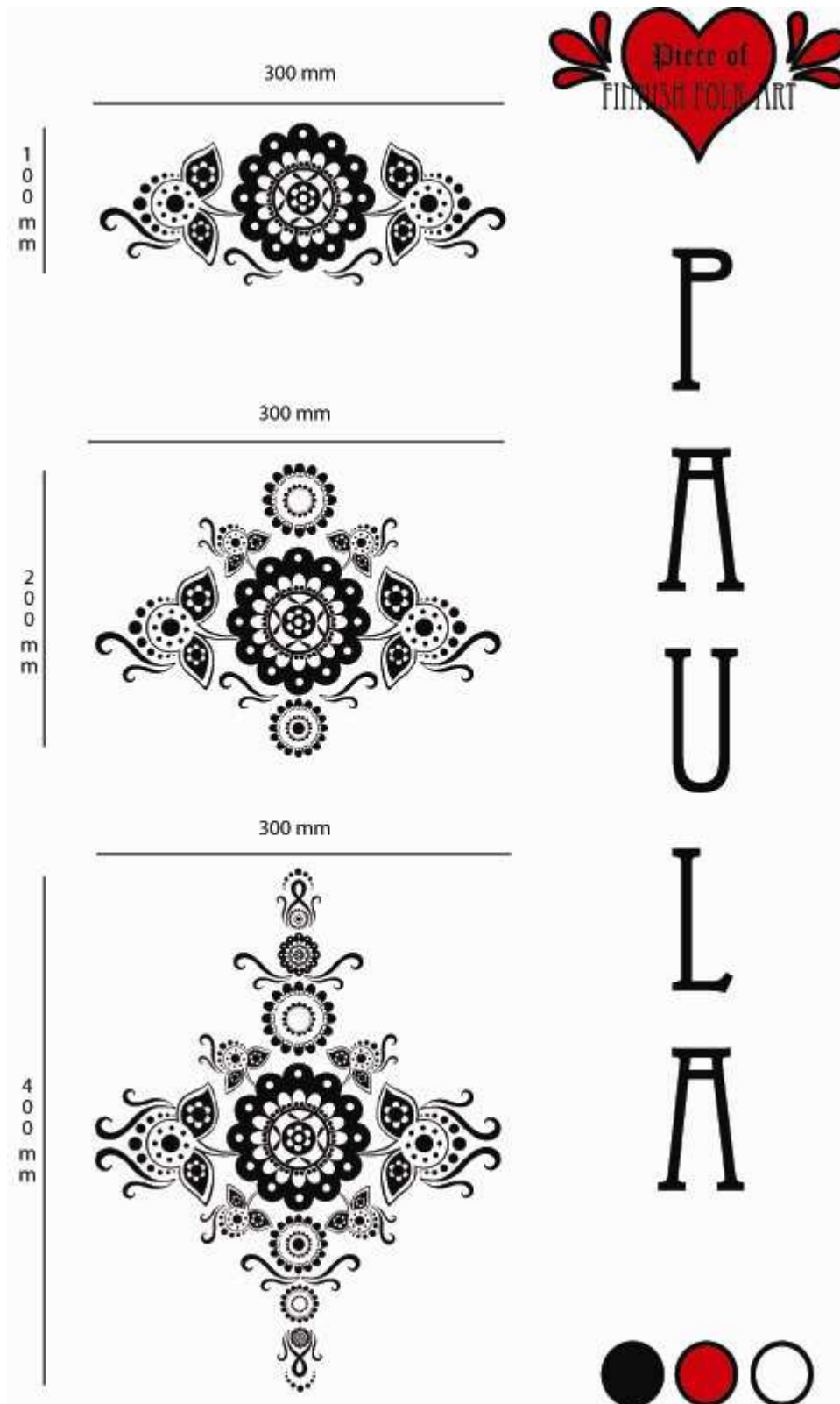
Kuva 13. Tuoteperheen logo.

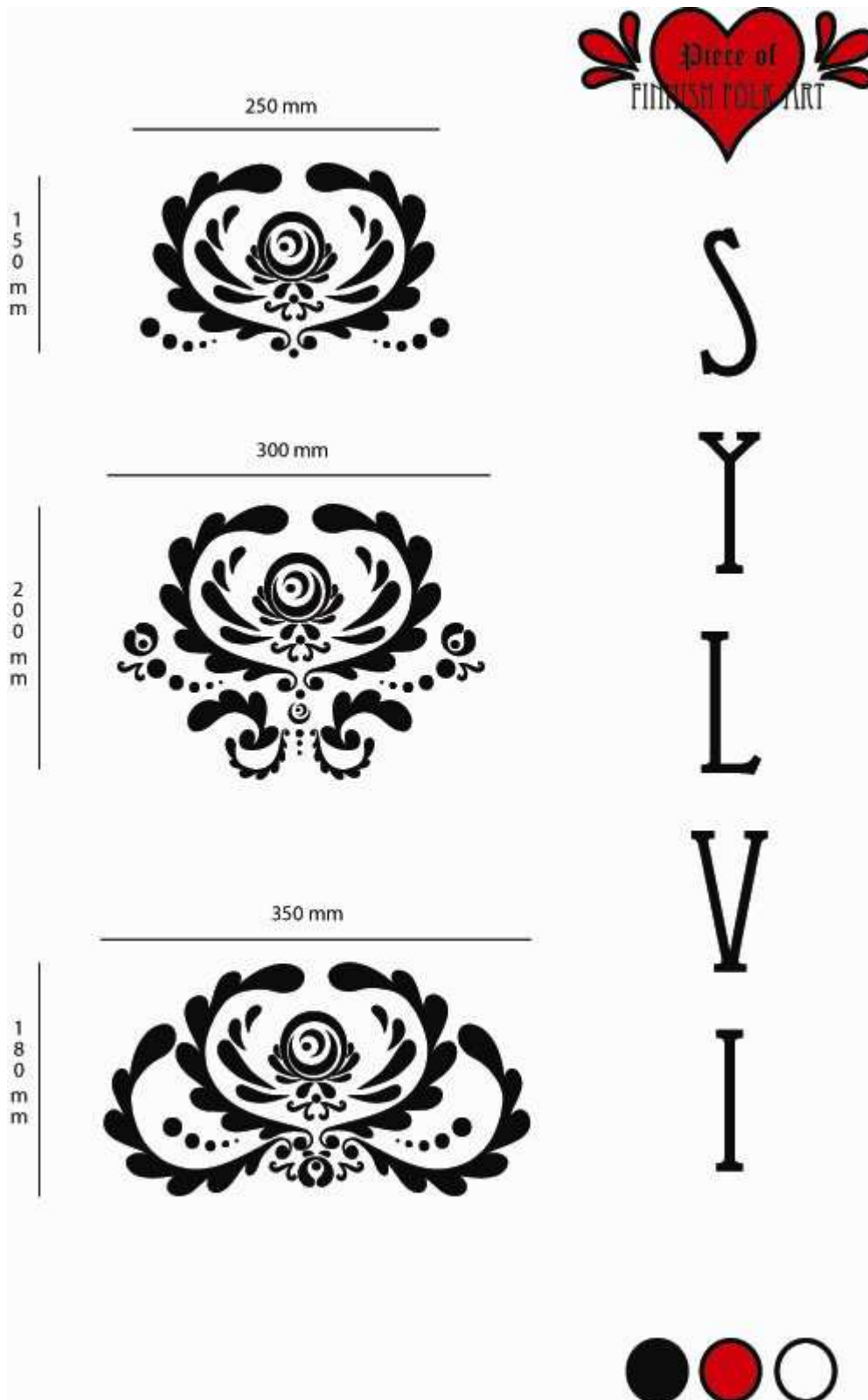
Kuva 14. Pakkaus.

Kuva 15. Elsa-sarja.

Kuva 16. Paula-sarja.

Kuva 17. Sylvi-sarja.

6 Arviointi

6.1 Oma arviointi

Työni tavoitteena oli toteuttaa ammatillinen kokonaisuus, jossa yhdistyi mielenkiintoni kuvittamiseen ja grafiikkaan, sekä sivuaminen kalusteisiin ja suomalaiseen muotoiluun perehtyen. Toteutin laajan tiedonhankinnan perehtymällä suomalaiseen talonpoikaiskulttuuriin, tämä oli vahva kivijalka tuotteen suunnittelun perustana. Toinen vahvasti suunnitteluun vaikuttanut tekijä oli toimeksiantajanani toiminut Design Bead, jolla on oma kierrättämiseen ja uuden oivaltamiseen perustuva yrityskuva, johon myös oma arvomaailmani sekä kuluttajana että muotoilijana asettuu. Minulle tärkeää oli, että suunnittelemani tuotteet sopivat saumattomasti yhteen yrityksen ja tämän jo olemassa olevien tuotteiden kanssa (kuva 18). Tiedonhankinnan ja asiakkaan tavoitteen ymmärtämisen koen olevan projektissa kuin projektissa tärkeä perusta hyvin toteutetulle suunnittelutyölle.

Ongelmallista oli suunnitteluvaiheessa rönsyileminen ja sivupoluille eksyminen, koska sain suunnitteluuni niin vapaat kädet, että ideani lähtivät ryöppymään tapansa mukaisesti, jolloin kadotin suunnittelun ytimen. Asiakkaani kanssa tapaaminen suunnittelun alkutaipaleella auttoi löytämään jälleen punaisen langan. Onkin tulevissa projekteissa tärkeää, että määrittelen itselleni jo alussa suhteellisen tarkasti tehtävän rajauksen, turhan ajankäytön välttämiseksi. En pidä näiden ongelmien esiintymistä opinnäytetyöprosessissa yhtään haitallisina, päinvastoin ne auttavat minua hallitsemaan tämän ongelma-alueen jatkossa. Ongelmana, vaikka myös toisaalta vahvuutena, koin myös sen, että toimeksiantajani on minulle läheinen ihminen, siskoni. Siksi en kenties saanut niin suoraa palautetta ja ohjausta kuin mitä olisin saanut joltain täysin ulkopuoliselta toimeksiantajalta. Toisaalta taasen läheiset välit ja toisen tyylin tunteminen sekä tyylien yhteneväisyys olivat hyväksi, koska oli helpompi ymmärtää jo suunnittelun alkuvaiheessa toimeksiantajan odotukset tuotteesta. Jatkossa teemme enemmän yhteistyötä, joten siltäkin kannalta projekti oli opettavainen ja antoi hyvät eväät tulevia yhteisiä projekteja varten.

Tämä oli erittäin opettavainen kokonaisuus ajankäytön ja projektin kokonaisvaltaisen itsenäisen hallitsemisen kannalta, josta oli minulle hyötyä tulevaisuutta ajatellen. Tulevaisuudessa näillä näkymin omalla toiminimellä työskennellessäni, minulta vaaditaan vastaavanlaista kokonaisuuden ja ajankäytön ja sen rajallisuuden hahmottamista, sekä itsenäistä ammattimaista otetta ja tehokasta sekä laajaa tiedonhankintaa erilaisiin projekteihin osallistuessa. Tähän muotoilijan työn moninaisuuteen lähden hyvillä mielin onnistuneesti päättyneen projektin ansioista.

Kuva 18. Kuvakollaasi toimeksiantajan myynnissä olevista tuotteista.

6.2 Toimeksiantajan arviointi työn onnistumisesta

Toimeksiantajan, eli Design Beadin Jenni Peltosen, arviointi tuotteesta ja suunnittelijan onnistumisesta tehtävässään perustuu tekemääni arviointilomakkeeseen (liite 2), johon toimeksiantaja vastasi sähköpostitse. Arvioinnissa huomioitiin sekä lopullinen tuote, että suunnitteluprosessin onnistuminen.

Toimeksiantaja uskoo tuotteiden vetoavan kuluttajiin. Tuotesarjan tarkoitus oli tuoda perinteiset kuvioaiheet nykyaikaisiksi ja siinä suunnittelija on hänen mielestään onnistunut. Tuotesarja noudattaa hänen mielestään yksinkertaisuutta, suomalaisuutta ja ”tuunaushenkisyyttä”, jota tavoiteltiin. Lisäksi hän on sitä mieltä että tuote sopii erittäin hyvin yrityksen muihin tuotteisiin. Jatkokehittelyä hän toivoo, että tuotteiden väripaletti laajennettaisiin useampaan makuun sopivaksi ja kokeiltaisiin myös monivärisyyttä, jolloin tarrojen henki olisi vielä enemmän vanhoja talonpoikaistoristeluja mukaileva. Hän toivoisi myös, että numeroita, etenkin vuosilukujen muodossa, voitaisiin kokeilla yhdistettäväksi kuvioihin.

Tuotesuunnitteluprosessin etenemiseen hän on tyytyväinen, mutta toteaa projektin sujuneen hieman hitaammalla aikataululla, kuin alun perin oli arvioitu, tästä ei kuitenkaan hänen mukaansa aiheutunut mitään ongelmia. Hänen mielestään suunnittelija ymmärsi tilauksen tarkoituksen hyvin ja toimi määrätietoisesti tavoitteeseen pääsemiseksi. Hän on sitä mieltä, että suunnittelija on esittänyt tuotokset kattavasti ja hyvin, ja pitää plansseista sekä tuotekuvista, joiden avulla hänen mielestään tuotteiden käyttö ja soveltamismahdollisuudet eivät jää epäselviksi. Lopullinen onnistuminen selviää vasta kun tuotteista saadaan testikappaleet ja työn hedelmät selviävät lähitulevaisuudessa, mutta hän uskoo yhteistyöstä olleen yritykselle hyötyä.

6.3 Jatkotoimet

Oma osuuteni tämän tuotteen kohdalla päättyi tuotteen suunnitteluun. Jatkotoimista vastaa toimeksiantaja. Toimeksiantaja hankkii tuotteelle valmistajan, sekä päättää tuotteen markkinoinnista ja myynnistä. Epäselvää on vielä, tullaanko tuotetta myymään toimeksiantajan oman yrityksen kautta vai kenties jotain muuta väylää pitkin. Optimaalisinta tuotteen levinneisyyden kannalta olisi saada sille jälleenmyyjä sisustusliikkeistä tai rautakaupoista, jolloin se tavoittaisi isomman osan asiakaskuntaa. Toivon tekeväni vielä tulevaisuudessa yhteistyötä yrityksen kanssa, niin kuin varmasti teenkin. Jatkokehittelynä voisi ajatella kehitettävän yhä uudempia ja erilaisia tapoja päivittää kotia ja kodin esineistöä helposti ja ekologisesti.

7 Pohdinta

Muotoilijan työ ja siihen kuuluva uuden luominen sotii usein ekologisia arvoja vastaan. Jokaisen uuden tuotteen kohdalla tulisi miettiä esineen todellinen tarpeellisuus, tarvitaanko uutta tuotetta, kuka sitä tarvitsee ja miten tuote olisi parasta toteuttaa ympäristöä ajatellen. Tarvitaanko maailmalla tosiaan niin paljon uusia tuotteita, että on järkevää esimerkiksi kouluttaa niin paljon uusia muotoilijoita. Ekologisuuden ja kestävä tuotekehittelyn tulisikin kenties toimia muotoilijoiden koulutuksen punaisena lankana, moraalisenä selkärankana.

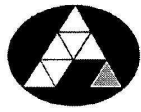
Suomalaiset muotoilijat ovat jo 50 vuotta sitten tajunneet maapallon varojen rajallisuuden, jolloin muun muassa Viktor Papanek johdatti muotoilijoita ympäristön huomioonottavaan suunnitteluun, korostaen muotoilijan sosiaalista ja moraalista vastuuta. Mutta vasta kun kierrätyksestä ja vihreydestä tulee muoti-ilmiö, alkavat ihmiset osoittaa mielenkiintoa ekologisia arvoja kohtaan kulutuksessa. Tosin valitettavasti usein vain siinä määrin kun he ovat valmiita näkemään vaivaa ja luopumaan mukavuuksistaan. Romumuotoilu ja ekodesign ovat nyt muodissa. Käyttävätkö yritykset ja muotoilijat ympäristöteemaa vain

markkinoinnin välineenä, johon kuluttaja lähtee mukaan ajatellen ostavansa näin itselleen puhtaan omantunnon ja pesemään kätensä ympäristöä saastuttavasta massakulutuksesta? Muotoilun avulla saadaan parannettua tuotteen tai palvelun kilpailukykyä sekä edistettyä tuotteen tai palvelun tunnettavuutta, täten myös tuotteen tai palvelun ympäristöystävällisyyttä. Se, onko vihreys pelkästään tuotteen ja yrityksen markkinointikikka vai onko se asia johon oikeasti panostetaan, jää usein epäselväksi. Muotoilijalla on valta ja vastuu luoda uutta ottaen huomioon tuotteen elinkaari luoden ajan ja käytön kestävää muotoilua käyttäjälähtöisellä suunnittelulla. Muotoilija pystyy olennaisesti vaikuttamaan tuotteen ulkonäköön, materiaaliin, käytettävyyteen ja valmistukseen. Sellaisia töitä, jotka sotivat omaa arvomaailmaa vastaan, ei ole pakko ottaa. Toisaalta, aina löytyy joku, joka tekee sellaisetkin työt.

Syyllystynkö itse samaan muoti-ilmiön aallon harjalla ratsastamiseen suunnitellessani uuden tuotteen, kun ajattelen sitä kierrätyksen näkökulmasta? Kun perehdyin talonpoikauskulttuuriin, oli selvää, että silloin kalusteet ja esineet tehtiin todelliseen tarpeeseen. Kun tarve huomattiin, kehittyi tuote. Nykymuotoilussa asia tuntuu olevan päälaelleen kääntynyttä. Ensin kehitellään kuluttajille uusi tarve ja sen perusteella keinotekoisesti tuotetun tarpeen hetkellisesti tyydyttävä tuote. Ekologisuuden ja kierrättämisen nimissä tuotetut kovahintaiset designtuotteet aiheuttavat itselleni vastareaktion ja jonkinlaisen inhontunteen koko asiaa kohtaan. Toisaalta ajatellen, kierrätyksen brändääminen on ehkä se tehokkain tapa herättää ihmiset kuluttamaan toisin. Tästä näkökulmasta katsoen pystyn itsekkin antamaan itselleni muotoilijana anteeksi sen, että olen toteuttanut periaatteessa tarpeettoman uuden tuotteen. Ajattelisin, että tuote on suunniteltu kuluttajia uudistamaan vanhoja huonekalujaan ja täten heräämään kierrätykseen ja muuttamaan kulutustottumuksiaan. Kalustetarrojen valmistuksen aiheuttamat ympäristörasitteet ovat pienemmät kuin kaatopaikalle kertyvien huonekalujen ympäristörasitteet. Kuitenkin talonpoikaishuonekalut ja esineetkin koristeltiin, koska ihmisillä oli halu kohentaa ja kaunistaa esineitään, miksei sitten nykyhuonekalujakin.

Lähteet

- Hagelstam, W. & Nevaluoma, K. 2005. Suomalaista talonpoikaisantiikkia – Kosti Tuomen kokoelmat. Helsinki: WSOY.
- Hagelstam, W, Toivonen K. & Heino E. 2000. Antiikkia antiikkia. Helsinki: Tarinatalo Oy.
- Heinonen, J. & Vuoristo, O. 2000. Antiikkikirja. Helsinki: Tammi.
- Kasto, M. 2001. Mestareita ja oppipoikia – Pohjanmaalla toimineet käsityöläismaalarit. Vaasa: Pohjanmaan museo.
- Nokela, L. & Hagelstam, K. 2006. Talonpoikaisia aarteita. Helsinki: Otava.
- Nokela, L. 2001. Vanhojen tavaroiden aarrekirja. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Opetushallitus. 2010.
http://www.edu.fi/perusopetus/kuvataide/muotoilu/talonpoikaiskulttuuri_ja_kasityollinen_. 4.2.2011
- Peltonen, J. 2010. Sisustusyritys Design Beadin identiteetin muodostuminen. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. Muotoilun koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Pohjonen R. 1993. Pohjanmaan talonpoikaismaalarit 1750 – 1900. Kokkola: KP Paino.
- Sammallahti L. & Lehto M. 2006. Suomalainen sänky – kansanomaisten vuodekalusteiden historiaa. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

POHJOIS-KARJALAN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTO

SOPIJAOSAPUOLET:

TOIMEKSIANTAJA Design Bead

Yhteystiedot: Hammastahdentie 62, 82200 Hammastahnti

Sähköpostiosoite: jenni.peltonen@designbead.com

OPISKELIJA Jiris Peltanen

Yhteystiedot: Hukantaväl 1A6 80230 Joensuu

TOIMEKSIANTOSOPIMUS:

Opiskelija suunnittelee toimeksiantajalle kaluste tarrasarjan.
Rahoituksesta ja tuotteen jatko toimun piteistä vastaa toimeksi-
antaja.

Osapuolet ovat tänään sopineet toimeksiannosta seuraavaa: (esim. rahoitus, aikarajat, tekijänoikeudet)

Toimeksiantaja

Opiskelija(t)

Opinnäytetyön ohjaajana PKAMK:ssa toimii Samu Aarnio

Päiväys ja allekirjoitukset

16.1.2011

Toimeksiantajan edustaja

Opiskelija

Projektin arviointi

Projektin kuvaus

Projektin aiheena oli suunnitella kalustetarrasarja Suomalaista talonpoikaistyyliä mukaillen. Suunnittelijana toimi Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelija Iiris Peltonen, joka suoritti työstä opinnäytetyönsä. Kyseinen projekti ajoittui aikavälille 6/2010-10/2011.

Projekti eteni vaiheittain ja välillä projekti saattoi muiden opintojen takia olla tauolla. Suunnitelmat perustuivat suunnittelijan hankkimaan tietoon talonpoikaishuonekaluista sekä toimeksiantajan esittämiin toiveisiin. Ideoista kolmea kehitettiin eteenpäin. Suunnitelmien valmistuttua yritys toteuttaa ideoista kokeiluja. Yrityksen puolesta yhteistyössä on mukana yrittäjä Jenni Peltonen.

ARVIOINTI:

Nimi: Jenni Peltonen

Yritys: Design Bead

Ammattinimike:

Kalustetarrasarja

Esteettisyys. Miten uskot tuotteiden vetoavan kuluttajiin?

Yrityksen tuotevalikoima. Miten koet kalustetarrasarjan sopivan yrityksen jo olemassa olevaan tuotevalikoimaan?

Trendit. Miten kalustetarrasarja sopii mielestäsi tämän hetkisiin trendeihin?

Parannusehdotukset. Mitä paranneltavaa näkisit kalustetarrasarjassa?

Tuotesuunnitteluprosessi

Projektin kulku. Etenikö projekti mielestäsi sujuvasti? Ilmenikö projektin aikana jotain ongelmia?

Suunnittelu. Onnistuiko suunnittelija työssään? Olisiko jossain jotain parannettavaa?

Tavoitteet. Onnistuttiinko tavoitteissa? Oliko yhteistyöstä hyötyä yritykselle?

Jatko. Jatkaako yritys tuotteiden parissa? Tehdäänkö tuotteisiin jotain muutoksia?

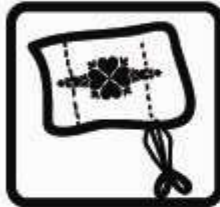
Risut ja Ruusut.

KÄYTTÖOHJEET

1. VALITSE sopiva huonekalu tai pinta, jolle haluat kiinnittää tarran. Parhaiten tarroille sopii sileät tarpeeksi suuret pinnat, joihin ei kohdistu suurta rasitusta.

2. SUUNNITTELE etukäteen miten sijoitat tarran valitsemaasi pintaan. Mikäli haluat yhdistellä tarroja erilaista kokonaisuutta varten, kokonaisuus kannattaa suunnitella ennen kuin aloitat tarrojen kiinnittämisen.

3. PUHDISTA pinta johon haluat asentaa tarran, käyttäen nukkaamatonta liina ja mietoja puhdistusainetta.

4. SILOITA tarra sen "nurjalta puolen" käyttäen esimerkiksi lastaa apunasi. Täten varmistat parhaiten sen, että tarra kiinnittyy kalvoon. Kun poistat valkoisen taustapaperin, varmista vielä että tarra irtoaa siirtokalvoon.

5. KIINNITÄ tarra siirtokalvon avulla haluamaasi kohtaan ja siloita varovasti. Älä irrota siirtokalvoa, ennen kuin olet varma tarran paikasta, tässä vaiheessa voit vielä muuttaa helposti tarran paikkaa. Ennen kuin irroitat kalvon, silottele kalvon pintaa mielellään lastaa apuna käyttäen, näin varmistat tarran kiinnipysymisen. Irroita kalvo tarrasta ja siloittele tarra kiinnitettävään pintaan.

Huom! Jos tarran alle jäi ilmakuplia, puhkaise ne pistämällä neulalla pieni reikä kuplan alapuolelle ja paina ilma pois lastan avulla.